

Norsk Krisesenterforbund
Karl Johans gate 8
0154 Oslo

Arkivnummer	366.0
Dato	13.01.09
Saksnummer	200804147-42

Barne- og likestillingsdepartementet
Samlivs- og likestillingsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høringssvar "Forslag om lovfesting av krisesentertilbudet"

Norsk Krisesenterforbund er svært tilfreds med at myndighetene nå ønsker å lovfeste krisesentertilbudet i form av å innføre en kommunal plikt til å sørge for at personer som utsettes for vold i nære relasjoner får et helhetlig og godt tilbud. Dette er for Norsk Krisesenterforbund en indikasjon på at man ser tiltak i forhold til vold i nære relasjoner som et offentlig ansvar på linje med tiltak innenfor helse og omsorg, skole, barnehage etc.

Norsk Krisesenterforbund tar utgangspunkt i at en lovfesting av krisesentertilbudet vil sikre brukerne mer enhetlige tjenester når det gjelder innhold, kvalitet og tilgjengelighet. Det vil derfor være av avgjørende betydning at myndighetene følger opp lovfestingen med forskrifter på områder som sikrer dette, samtidig som man sørger for tilstrekkelig finansiering i samsvar med lovforslagets intensjon.

Norsk Krisesenterforbund er av den oppfatning at en lovfestet plikt for kommunene til å gi et helhetlig og kvalitetsmessig godt krisesentertilbud er en stor og viktig oppgave. Til tross for at krisesentrene har eksistert i kommunene i nesten tretti år, vil mange kommuner som en følge av lovfestingen måtte bygge opp et tilbud nesten fra grunnen av.

§ 1 Formål

Lovens formål er å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner og til medfølgende barn.

Med vold i nære relasjoner forstås alle former for vold eller trusler fra en nærstående person.

Bestemmelsens første ledd - Kjønnsnøytral lov

Norsk Krisesenterforbund er enig i at Lov om krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner må være en kjønnsnøytral lov. Bestemmelsen sikrer et likeverdig tilbud til både kvinner og menn, samtidig som man tar hensyn til at den tradisjonelle kjønnsdelingen mellom offer og utøver av vold i nære relasjoner, er i ferd med å endres.

I kommentarene til lovforslaget heter det at menn og kvinner som hovedregel ikke skal gis et tilbud under samme tak. Man ser i stedet for seg en løsning der et tilbud for menn, for eksempel i form av en leilighet, knyttes til eksisterende krisesentertilbud. Norsk Krisesenterforbund tror at en slik løsning kan være klok med tanke på å utnytte krisesentrenes faglige kompetanse og infrastruktur, samtidig som man kan oppnå besparelser når det gjelder administrative utgifter.

Bestemmelsens andre ledd - Vold fra en nærstående person

Lovforslaget legger til grunn en definisjon av vold i nære relasjoner som ” *Med vold i nære relasjoner menes alle former for vold eller trusler om vold fra en nærstående person*”. Norsk Krisesenterforbund mener at denne formuleringen utelukker målgrupper som tradisjonelt har hatt et tilbud på krisesentre. Ofre for voldtekt er et eksempel på en slik målgruppe. Selv om vi i dag har egne tilbud til voldtektsutsatte, er ikke disse av et slikt omfang at det utgjør et landsdekkende tilbud. Krisesentrene er derfor et viktig hjelpetilbud til denne gruppen. Noen steder er også våre medlemssentre direkte involvert i den kommunale beredskapen i forhold til denne gruppen.

§ 2 Kommunens ansvar

Kommunen skal sørge for at personer utsatt for vold i nære relasjoner og medfølgende barn gis helhetlig hjelp og oppfølging, herunder tilbud om et krisesenter eller tilsvarende gratis heldøgns, trygt og midlertidig botilbud, og et gratis dagtilbud, hvor brukerne mottar støtte og veiledning.

Kommunen skal sørge for et heldøgns tilbud om råd og veiledning per telefon.

Kommunen skal sørge for å gi brukerne informasjon om rettigheter og bistand til kontakt med øvrig tjenesteapparat, og tilbud om oppfølging i reetableringsfasen.

Kommunen skal sørge for god ivaretagelse av medfølgende barn.

Enkeltpersoner kan henvende seg direkte til et krisesenter/botilbud og et dagtilbud.

Kommunen skal sørge for at det ikke kreves henvisning, timeavtale eller opereres med ventelister. Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak gjelder ikke etter denne bestemmelsen.

Bestemmelsens første ledd - Tilbud om krisesenter eller tilsvarende

I kommentarene til lovforslaget står det at lovgiver ikke ønsker å definere nærmere hva slags tilbud som skal gis fra kommunene, bortsett fra at det stilles krav om visse minimumstjenester. Det understrekes videre at kommunene skal ha frihet til å organisere krisesentertilbudet etter eget behov og med bakgrunn i lokale forhold. Lovens intensjon er å sikre alle et helhetlig og likeverdig tilbud.

Norsk Krisesenterforbund er bekymret for at kommunene vil kunne komme til å velge bort kompetansen og infrastrukturen som krisesentrene har bygget opp, men ser samtidig at det nåværende krisesentertilbudet på landsbasis er altfor varierende med hensyn til blant annet innhold og kvalitet, til at dagens tilbud kunne danne noen ensartet norm. Mange krisesentre har et stort potensiale for utvikling.

Det er ingen tvil om at krisesentrene gjennom nesten tretti år har utviklet en særegen kompetanse i forhold til personer utsatt for vold i nære relasjoner. Våre medlemssentre har i dag et klart faglig fokus i arbeidet, og har bygget opp et tilbud som er forankret i kunnskap og forskning omkring temaet vold i nære relasjoner. Norsk Krisesenterforbund er opptatt av at denne kompetansen ivaretas og videreføres ved at framtidens krisesentertilbud så langt det er mulig bygger på eksisterende virksomheter.

Norsk Kriresenterforbund vil også advare mot å splitte opp tjenester som inngår i kriresenterkonseptet. Etter vårt syn vil en slik løsning kunne virke mot målet om å gi et helhetlig tilbud der grunntanken nettopp er å samle tjenester rettet mot samme målgruppe. Det burde heller ikke være noen tvil om at det faglige miljøet styrkes ved at personalet henter råd og veiledning fra hverandre.

Minimumstjenester

De minimumstjenester som blir opplistet i lovforslaget bygger på en definisjon av det såkalte kriresenterkonseptet som blant annet Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) henviser til i sin rapport "Kunnskap – kvalitet – kapasitet" Rapport nr 2/2008. Som en del av en faglig utvikling har mange kriresenter utviklet og utvidet sitt tilbud. Flere av våre medlemssentre regner eksempelvis veiledning, undervisning og informasjon med i sitt kjernetilbud. Norsk Kriresenterforbund anser det som viktig at tjenester og kompetanse som er utviklet på og av kriresenterne blir ivaretatt og videreført.

Bestemmelsens fjerde ledd – ivaretagelse av medfølgende barn

Norsk Kriresenterforbund anser at barnas rettigheter ikke er godt nok ivaretatt i lovteksten med mindre plikten til å ivareta barn på kriresenter blir betydelig mer detaljert beskrevet i forskrift. Vi mener i tillegg at det er betydelig svakhet at lovteksten ikke omtaler gruppen barn som henvender seg til kriresenterne på egne vegne. Voldsmålingen høsten 2008 viste at denne gruppen hadde økt kraftig i forhold til målingen fra 2005.

I kommentarene til lovforslaget står det at barna må sees som en egen brukergruppe ved kriresenterne. Det er Norsk Kriresenterforbund enig i. De fleste av våre medlemssentre har i mange år definert barna som en egen brukergruppe og har på bakgrunn av dette utviklet egne tilbud for barn. Mange har også ansatt personale med barnefaglig kompetanse.

Norsk Kriresenterforbund etterlyser en konkretisering i lovteksten om hva tilbudet til barn skal kunne bestå i. Derfor er det etter vår oppfatning helt nødvendig at tilbudet til barn utdypes i forskrift.

Bestemmelsens femte og sjette ledd – Lavterskeltilbud og fritt krisesentervalg

Norsk Kriresenterforbund er enig i at krisesentertilbudet skal ha en lavterskelprofil. Dette er både nødvendig og riktig med hensyn til krisesentres hovedoppgave som akuttinstans. Vi er også enige i at krisesentertilbudet skal være åpent for alle.

I kommentarene til lovforslaget står det at det er oppholdskommunen som er ansvarlig for å gi de som har behov for det et helhetlig og godt krisesentertilbudet. Prinsippet følger her bestemmelsene i Lov om sosiale tjenester.

Norsk Kriresenterforbund er bekymret for om denne bestemmelsen vil legge for store byrder på krisesentrenes vertskommuner, som er de kommunene personene befinner seg i når de søker hjelp på krisesenteret. Man kan tenke seg at denne bestemmelsen vil virke slik at kommuner vil vegre seg for at det lokaliseres krisesentertilbud i deres kommune. En kan også tenke seg at nåværende kommuner vil vegre seg for å investere i nye og større bygninger hvilket vil bety at flere personer søker seg dit. Nå kan man jo tenke seg at kommuner som samarbeider om et krisesentertilbud vil finne gode løsninger på dette; praksis flere steder i dag er at bostedskommunen betaler livsopphold inntil kvinnen etablerer seg utenfor krisesenteret. Utfordringen i et slikt system vil frem for alt være knyttet til målgrupper som vil kunne kreve

mange ressurser; ofre for menneskehandel og personer som står i fare for å bli tvangsgiftet er slike grupper. Dette skyldes at disse målgruppene stort sett "plasseres" på krisesentre langt fra bostedskommunen. Norsk Krisesenterforbund har ved flere anledninger hevdet at det bør følge statlige midler med denne gruppen, slik som det gjøres i forhold til flyktninger.

For mange andre institusjoner er det slik at bostedskommunen må kjøpe plass. Har man vurdert dette i forhold til krisesentertilbudet?

Avvisning og henvisning

I kommentarene til lovteksten står det at ingen personer skal kunne avvises ved krisesentertilbudet med mindre man har skaffet personen et likeverdig tilbud. Kommunene pålegges her et ansvar for å etablere et fagnettverk som skal møte behovene fra de ulike målgruppene.

For at dette skal kunne fungere, må det etableres et faglig nettverk bygget på et forpliktende samarbeid som blant annet inkluderer rutiner for henvisning til tjenester for eksempel innenfor psykiatrien eller rusomsorgen. Dette nettverket må være forankret i ledelsen for de ulike hjelpetiltakene. Etter Norsk Krisesenterforbunds mening ville det være en fordel om samordning av tjenester ble en del av kommunale handlingsplaner knyttet til vold i nære relasjoner.

§ 3 Kvaliteten i tilbudet

Kommunen skal sørge for at det er god kvalitet på tilbud etter denne lov.

Departementet kan gi forskrift om krav til kompetanse og til fysisk sikring av lokaler.

Bestemmelsens første ledd – kvalitetskrav

Krav om kvalitet ved krisesentertilbudet var et av de viktigste momentene som Norsk Krisesenterforbund spilte inn til departementet under arbeidet med lovforslaget. Vi er derfor tilfreds med at kvalitetskravet til tjenestene har fått en eksplisitt formulering i loven. Det er imidlertid vår overbevisning at kvalitetsbegrepet må utdypes i forskrift. For Norsk Krisesenterforbund er det helt sentralt at kvalitetsnormer knyttet til krisesentertilbudet får samme utforming over hele landet. Dette er en selvfølge dersom man skal sikre brukere et likeverdig tilbud.

Bygningsmessige standarder og bemanningsnormer knyttet til omfang og innhold av tjenester som gis bør etter vår mening inngå i en kvalitetsnorm.

Bestemmelsens andre ledd – forskrift om krav til kompetanse og fysisk sikring

For Norsk Krisesenterforbund er krav til kompetanse en del av kvalitetssikringen av krisesentertilbudet og ser det som selvfølgelig og ønskelig at krav til kompetanse hjemles i forskrift.

I lovens § 2 finner vi en oppstilling av hvilke tjenester som skal være til stede i et krisesenter tilbud. Den faglige kvaliteten på tjenestene sies det på den andre siden ingenting om. Norsk Krisesenterforbund har pekt på nødvendigheten av et faglig minstemål på krisesentrene.

Vi vet i dag at det ikke er hvem som helst som søker hjelp på krisesenteret. Mange av kvinnene og barna er sterkt traumatiserte og vil ha behov for adekvat hjelp. Mange forskere

hevder at hvordan man møtes i den første tiden av et kriseforløp kan være avgjørende for hvordan kvinnene og barna lykkes i å komme tilbake til en normal hverdag. Denne tiden tilbringer mange på krisesenteret. Vi mener derfor det er avgjørende at krisesentrene får gode, faglige metoder som er forankret i forskning på målgruppen.

Krisesentrene skal ikke drive behandling. De kan imidlertid tilby samtaler og et gjennomtenkt fysisk og psykososialt miljø som fremmer kvinnenes og barnas evne til å mestre sin situasjon. Vi mener dette er svært viktig. I tillegg er krisesentrene i den unike posisjon at de kan bidra til å kartlegge behov for hjelp hos både kvinner og barn og medvirke til at de får slik hjelp. Slike oppgaver krever kompetanse

På mange sentre er det i de senere årene ansatt folk med relevant formalkompetanse. Det er bra. Det er imidlertid et ganske stort antall ansatte rundt omkring på krisesentrene i Norge som har liten eller ingen relevant formalkompetanse, men som har tilegnet seg mye realkompetanse gjennom mange års ansettelse på krisesentrene. Vi mener det er avgjørende at alle ansatte som har stillinger som inkluderer brukerkontakt, har eller tilbys en grunnutdanning som inneholder momenter som etikk, kulturkunnskap, krisepsykologi, etc.

Som en del av regjeringens handlingsplan "Vendepunkt" har Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) fått i oppdrag å lage et kompetanseprogram for ansatte på krisesentrene. Så vidt vi kjenner til vil dette bli et internt opplæringsprogram på siden av eksisterende utdanningsinstitusjoner. Norsk Krisesenterforbund beklager at man har valgt en slik løsning. I et møte med prosjektansvarlige på RVTS Øst har vi pekt på nødvendigheten av å få kompetansehevende tiltak inn i ordinære undervisningsordninger. Dersom man har tilordnet grunnopplæringen inn i et nytt eller allerede eksisterende fagbrev, ville dette sikret ufaglærte ansatte med lang fartstid på krisesenteret formalkompetanse som blant annet ville ha kunnet gi uttelling i forhold til lønn. Når det gjelder å tilegne seg kompetanse på et høyere nivå, mener Norsk Krisesenterforbund at kunnskap knyttet til vold og voldens konsekvenser må inn i eksisterende utdanninger på høyskole- og universitetsnivå.

I forhold til hvilke stillinger det bør stilles kompetansekrav til i et krisesentertilbud samt hva slags kompetanse som kunne være relevant, sies det i kommentarene til lovforslaget at krav til kompetanse fremfor alt bør være knyttet til leder for virksomheten samt til personen som skal være ansvarlig for krisesentertilbudets barneperspektiv. Norsk Krisesenterforbund ønsker å gå enda lenger, og støtter seg her til konklusjonen i rapporten til NKVTS 2008 s 161. Der foreslås det at sammen med daglige ledere og stillinger som er rettet mot barn, bør også andre stillinger som er brukerrettet være underlagt krav om relevant høyere utdanning.

Når det gjelder type av kompetanse som skal vektlegges, hevder NKVTS at kunnskap om vold og hvordan volden virker inn på den som utsettes bør vær et krav. Likeledes kunnskap om traumer og andre tilstander forårsaket av vold. Andre områder som nevnes er jus, psykologi, kjennskap til hjelpeapparatet, samarbeidskompetanse samt etikk i arbeid med mennesker i krise. For egen del vil vi tilføye miljøarbeid og metodiske tilnærminger som blant annet går ut på å styrke personers evne til mestring.

Det vil også være behov for kompetanse knyttet til ledelse. Kommunikasjon, personalutvikling, arbeidspsykologi, organisasjonsteori, regnskapsforståelse og økonomi er noen tema.

Fysisk sikring

Lovforslaget åpner for å hjemle fysisk sikring av krisesentertilbudene i forskrift. Dette støtter Norsk Kriesesenterforbund. Behovet for trygghet er selvfølgelig helt sentralt i en slik type tilbud og det må derfor sikres forsvarlig. I tillegg til tekniske innretninger som alarmer med videre er bygningsmessige standarder samt bemanningsnorm viktige for den totale trygghetsvurderingen.

§ 4 Samordning av tjenester

Kommunen skal sørge for samordning av tjenester for brukere av tilbud etter denne loven.

Kommunen skal sørge for at den som har behov for langvarige og koordinerte tjenester skal få tilbud om individuell plan. Planen skal utformes i samarbeid med brukeren.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvem tilbudet gjelder for, og om planens innhold.

Bestemmelsens første ledd – Samordning av tjenester

Vi viser her til hva vi har anført tidligere om at en samordning av tjenester er uhyre viktig men svært vanskelig å få til i praksis. Norsk Kriesesenterforbund anbefaler at det utarbeides kommunale og interkommunale handlingsplaner der man stadfester rutiner for forpliktende samarbeid.

Bestemmelsens andre og tredje ledd – individuell plan

Mange kriesesentre har allerede i lang tid arbeidet etter en slik modell ved at de har tatt initiativ til tverrfaglige ansvarsgrupper som har fulgt brukeren også etter utflyttingen fra kriesesenteret. Denne arbeidsmåten har fungert bra der samarbeidet mellom kriesesenteret og det øvrige hjelpeapparatet fungerer godt. At man nå får en bestemmelse i Lov om kriesesentertilbud som understreker kriesesenterbrukerens rett til å få utarbeidet en individuell plan, sikrer en tverrfaglig innsats til beste for brukeren.

§ 5 Rett til tolk

Den enkelte bruker har rett til kvalifisert tolk når situasjonen tilsier det.

Kommunen skal sørge for rutiner for kvalitetssikring, bestilling og betaling av tolketjenester.

Bestemmelsens første ledd – Rett til kvalifisert tolk

Norsk Kriesesenterforbund er glad for at retten til kvalifisert tolk lovfestes. Stadig flere personer med minoritetsbakgrunn oppsøker kriesesentrene og i mange situasjoner vil man være avhengig av tolk.

Kriesesentrene har allerede i en årrekke benyttet tolk til sine brukere. Likevel viser kriesesenterstatistikken fra 2007 at man i mange situasjoner ikke har brukt tolk selv om det har vært et behov for det (Rapportering fra kriesesentrene 2007, s 16). Norsk Kriesesenterforbund mener at en korrekt vurdering av tolkebehov er en viktig del av kvalitetssikringen av tilbudet for denne målgruppen, ikke minst av hensyn til denne gruppens rettssikkerhet i forhold til å håndtere personopplysninger.

Bestemmelsens andre ledd - kvalitetssikring av tolketjenester

Etter vårt syn er det viktig at tolkene som benyttes av krisesentertilbudene er offentlig godkjente. Mange kulturer savner begreper for krisesentertilbudet; i tillegg er det ofte sensitive, tabubelagte temaer det snakkes om. Flere krisesentre har i dag utviklet egne rutiner for kvalitetssikring av tolketjenester, men vi ser det som en fordel at dette ansvaret overføres til kommunene.

Når det gjelder bestilling og betaling, er det viktig å lage ordninger som fungerer godt praktisk. En kan tenke seg en ordning der krisesentrene etter avtale med kommunene selv står for bestilling og betaling og at midlene til dette legges inn i krisesentertilbudenes driftsbudsjett.

§ 6 Politiattest

Den som skal ansettes eller tildeles oppgaver som muliggjør vold og overgrep mot brukere på et krisesenter eller tilsvarende botilbud, skal legge fram politiattest.

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201, 201a, 202, 203, 204, 204 a, 219, 222, 224, 227, 228, 229, 231, 233, og lov om forbud mot kjønnslemlestelse. Attesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

Den som har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser av de nevnte straffebud er utelukket fra å utføre arbeid ved et krisesenter/botilbud.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av kravet om politiattest, herunder om oppbevaring av attestene.

Bestemmelsens første ledd – krav om politiattest

Norsk Krisesenterforbund er svært fornøyd med at man ønsker å lovfeste at personer som skal ansettes eller tildeles oppgaver som muliggjør vold og overgrep mot brukere på et krisesenter eller tilsvarende botilbud, skal legge fram politiattest. Vi er imidlertid enige i de betenkeligheter som kommer fram i kommentarene til lovforslaget der man understreker at en politiattest uten anmerkninger ikke er noen garanti.

Noen yrkesgrupper, deriblant vektere, har krav om *uttømmende politiattest* knyttet til sitt virke. Krisesentertilbudene og deres ansatte er avhengig av godt omdømme og stor grad av tillit fra brukergruppene. På denne bakgrunn bør det kanskje vurderes om andre strafferettslige forhold skal dokumenteres i politiattesten, for eksempel § 270 som angår grov økonomisk utroskap.

Med tanke på en ytterligere sikring av denne sårbare gruppen, ber vi om at det vurderes om denne bestemmelsen skal gis tilbakevirkende kraft slik at alle som i dag arbeider med denne målgruppen må vise politiattest. Denne problemstillingen kan særlig være aktuell i tilfeller der ansatte på krisesentertilbudene kan få nye arbeidsoppgaver som medfører større grad av brukerkontakt.

§ 7 Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven har taushetsplikt etter

forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Overtredelse kan medføre straff etter straffeloven § 121.

Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted eller andre opplysninger som kan røpe at noen har vært i kontakt med tilbudet.

Opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan bare gis når dette er nødvendig for å fremme tilbudets oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse.

Dersom et barns interesser tilsier det, kan fylkesmannen bestemme at opplysninger skal være undergitt taushetsplikt, selv om foresatte har samtykket i at de gjøres kjent.

Som følge av at krisesentertilbudet blir en lovpålagt kommunal oppgave, vil taushetsplikten følge direkte av forvaltningsloven. Norsk Kriesesenterforbund ser det som en fordel at alle krisesentrene etter dette vil ha de samme bestemmelser i forhold til taushetsplikt, og at denne er hjemlet i lov. I og med at krisesentrene arbeider med voldsutsatte som er en sårbar gruppe, er vi tilfreds med at det blir gitt skjerpede taushetspliktbestemmelser i denne loven.

Norsk Kriesesenterforbund savner imidlertid bestemmelser i loven som omhandler håndtering av personopplysninger. I dag har Datatilsynet utviklet egne retningslinjer for krisesentrene. Spørsmålet er om ikke bestemmelser knyttet til personvern burde vært eksplisitt nevnt i loven.

§ 8 Opplysninger til barneverntjenesten

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal medarbeidere etter denne lov, av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det samme gjelder når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. samme lov § 4-24.

Medarbeidere plikter også å gi slike opplysninger etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester.

Etter pålegg fra disse organer plikter enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven i forbindelse med sak som fylkesnemnda skal avgjøre etter lov om barneverntjenester §§ 4-19, 4-20 og 4-21, også å gi de opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere om en flytting tilbake til foreldrene, eller samvær med dem, vil kunne føre til en situasjon eller risiko for barnet som nevnt i lov om barneverntjenester §§ 4-10, 4-11 eller 4-12.

Norsk Kriesesenterforbund har alltid vært av den oppfatning at dersom man skulle ta barna som målgruppe på alvor, måtte dette innebære en plikt for krisesenteret til å melde bekymringer om alvorlig omsorgssvikt til barnevernet. Vi var derfor svært fornøyd da denne

opplysningsplikten til medarbeidere ved krisesentre ble hjemlet i barnevernloven § 6-4 a. Vi er tilfreds med at opplysningspliktsbestemmelsen er nedfelt i lovutkastets § 9.

§ 9 Internkontroll

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at de virksomheter og tjenester som utgjør krisesentertilbudet, utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

Norsk Krisesenterforbund har aldri motsatt seg innsyn og kontroll i sine virksomheter. Tvert imot har vi vært av den oppfatning at retningslinjer og kontroll kan bidra til å skjerpe arbeidet med å kvalitetssikre tjenestene som tilbys.

Vi er derfor positive til at kommunene skal føre internkontroll med virksomheter som utgjør krisesentertilbudet. Dersom man bruker "Forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barnevernsinstitusjoner" som mal, vil man tvinge krisesentertilbudene til å tenke helhetlig rundt sin egen virksomhet og skriftlig formulere punkter som målgruppe, målsetting og metodikk; materielle krav, krav til bemanning og ansattes kompetanse, medisinsk tilsyn og behandling, oppbevaring og behandling av personopplysninger og beboernes medvirkning.

§ 10 Tilsyn

Fylkesmannen fører tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter pålagt etter §§ 2, 3, 4, 5 og 9 i denne lov.

Reglene i kommuneloven kapittel 10 A om lovlighetstilsyn

Norsk Krisesenterforbund er svært tilfreds med at lovforslaget inneholder et punkt om tilsyn. Dersom intensjonen i denne bestemmelsen følges opp, vil bestemmelsen om tilsyn sikre at kommunene tilbyr de tjenester som loven krever. Dette blir særlig viktig dersom man velger å stå fast på ordningen med at krisesentertilbudet skal omfattes av rammetilskuddet i kommunene.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Midler til krisesentertilbudet som en del av rammetilskuddet

Av ulike grunner erkjenner mange kommuner ikke at vold i nære relasjoner forekommer hos dem. Til tross for at man i en årrekke har dokumentert at vold i nære relasjoner er et omfattende sosialt og helsemessig problem, er mange kommuner skeptiske med tanke på at dette også foregår i deres region. Norsk Krisesenterforbund tror ikke at en lovfestet plikt for kommunene til å tilby et godt og helhetlig tilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner, vil endre på enkelte kommuners oppfatning om at krisesentertilbudet kan drives med svært knappe ressurser.

Norsk Krisesenterforbund er svært bekymret over at midler til krisesentertilbudet legges inn i kommunens rammetilskudd fra staten. Samtidig som man ønsker å kvalitetssikre tilbudet til personer utsatt for vold i nære relasjoner, foreslås en finansieringsordning som kan sparke beina under de gode intensjonene i lovforslaget. Etter vår oppfatning er det en reell fare for at kommunene vil legge seg på et absolutt minimumsnivå i tillegg til at de kanskje vil utnytte andre, allerede eksisterende tjenester i kommunen for å løse noen av oppgavene som pålegges i loven. Medlemssentre i Norsk Krisesenterforbund frykter i tillegg at reglene for beregningen av de statlige overføringene til kommunene vil slå uheldig ut for tilskuddet til

krisesentertilbudene. For mange krisesentre vil dette kunne få som følge at driftstilskuddet reduseres dramatisk, og vil kunne føre til en rasering av dagens tilbud til voldsutsatte.

Norsk Krisesenterforbund ønsker IKKE denne utviklingen. Lovfesting av krisesentertilbudet er en stor og viktig reform. For å sikre intensjonen i lovforslaget ønsker derfor Norsk Krisesenterforbund at krisesentertilbudet også i fremtiden finansieres ved hjelp av øremerkede midler. Dersom myndighetene ikke finner å videreføre tilskuddet slik det er i dag, vil vi på det sterkeste anmode om at regjeringen vurderer en overgangsordning av tilstrekkelig varighet som sikrer at Lov om krisesentertilbud blir det kvalitetsløftet som er nødvendig og ønsket fra mange kanter.

Vi ber derfor myndighetene ta høyde for dette i sitt forslag til finansiering, og fortsetter ordningen med øremerkede midler, minimum i en overgangsperiode på fem år eller inntil et tilfredsstillende krisesentertilbud er bygget opp over hele landet. Dette vil kunne sikre at lovens krav til kvalitet blir gjennomført med støtte av øremerkede statlige midler.

Behovet for økte bevilgninger som følge av lovforslaget

Norsk Krisesenterforbund tror ikke at overslaget på ca 250 millioner er nok til å drive et kvalitativt godt krisesentertilbud. Summen tar ikke høyde for de investeringer som må til for å få de eksisterende krisesentertilbudene opp på et tilfredsstillende nivå. Kravene om tilgjengelige og trygge krisesentertilbud vil koste penger. Det samme vil kravene i forhold til kvalitet og kompetanse. Mange krisesentre mangler ennå tariffavtale og gode lønns- og pensjonsordninger for sine ansatte. I tillegg vil det foreslåtte pålegget om også å inkludere menn i krisesentertilbudet føre til ekstra kostnader både når det gjelder investeringer og drift. Dette er forhold som burde være på plass før man eventuelt legger driften av krisesentertilbudene inn i kommunenes rammetilskudd.

Et samlet offentlig tilskudd på ca 250 millioner tilsier en gjennomsnittlig kostnad på ca 53 kroner per hode. Etter vår mening er det alt for lite. Derfor må de totale rammene økes før man eventuelt innlemmer midler til krisesentertilbudene i kommunenes rammetilskudd.

Administrative konsekvenser

Mange krisesentre er urolige for konsekvensene for at krisesentertilbudet blir et kommunalt ansvar. Man spør seg hvordan den egne organisasjonen vil se ut som følge av lovforslaget. Alle våre medlemssentre ser imidlertid verdien av straks å innlede dialog med "sine" kommuner for å finne gode løsninger.

Ovenstående høringsvar er gitt på vegne av våre medlemssentre: Nora krise- og incestsenter IKS, Helgeland krisesenter, Nordmøre krisesenter, Krisesenteret for Molde og omegn, Krisesenteret for Nord-Østerdal, Glåmdal krisesenter IKS, Stiftelsen Hamar Krisesenter, Gudbrandsdal krisesenter, Hallingdal krisesenter, Krisesenteret i Telemark, Krisesenteret i Hønefoss, Evasenteret i Halden, Krise- og incestsenteret i Fredrikstad, Krisesenteret i Follo IKS og Stiftelsen Krisesenteret for kvinner i Asker og Bærum.

Oslo, 12. januar 2009

Med vennlig hilsen

Norsk Krisesenterforbund

Wenche Holmberg Nielsen, daglig leder